

■, 28 november 2023

Aan de gemeenteraad
Gemeente Heerenveen
Postbus 15000
8440 GA Heerenveen

■
■
Postadres ■
E-mail: ■

Betreft: Zienswijze met betrekking tot Ontwerpbestemmingsplan ■
NL.IMRO.0074.Pean1Nes-OW01

Geachte gemeenteraad,

Hierbij doen wij u onze zienswijze toekomen met betrekking tot het nieuwe Ontwerpbestemmingsplan ■.

■ is het niet eens met de volgende punten in het ontwerpbestemmingsplan:

1. Verandering van functies

■ is het niet eens met de volgende functie-wijzigingen:

- a. Zuidelijk deel van het terrein: van "zeilschool" in "recreatie" (Toelichting 1)
- b. Toelating van 2 stacaravans en 5 andere kampeermiddelen op het zuidelijke deel van het terrein, terwijl de kampeervergunning in 2019 is ingeleverd.

2. Bebouwingsstructuur

■ is het niet eens met de toename van bebouwing die volgens het ontwerp bestemmingsplan wordt toegestaan. Het uitgangspunt moet zijn de situatie in 1998, vóór de bouw van de 12 chalets en andere uitbreidingen van gebouwen, die tezamen 170% toename van de bebouwing op ■ omvatten (vergelijk de plankaart 1998 uit het bestemmingsplan buitengebied Boarnsterhim 2008 met de plankaart 2023) (Toelichting 2).

3. Waterhuishouding

In de paragraaf waterhuishouding wordt ons inziens ten onrechte geen aandacht besteed aan de zuivering en afvoer van het afvalwater van Pean 1. Door de sterke toename van het aantal gasten is de capaciteit van de huidige IBA inmiddels veruit onvoldoende (Toelichting 3).

4. Ecologie (Soortbescherming)

■ is van mening dat er in de Ecologische paragraaf (4.5) en Bijlage 2 (Ecologisch onderzoek) ten onrechte totaal voorbij wordt gegaan aan de vele (beschermde) diersoorten die leven in het weidevogelkansgebied waar ■ onderdeel van is en in de beide aangrenzende Natuur Netwerk Nederland gebieden. Een aantal soorten leeft in de zeer nabije omgeving van of zelfs op het plangebied, met deels jaarrond beschermde nesten. Volgens de vele wettelijke voorschriften mogen deze dieren niet verstoord worden door ruimtelijke plannen in de directe omgeving (Toelichting 4).

5. Ecologie (Gebiedsbescherming)

■ is van mening dat er in de Ecologische paragraaf (4.5) en Bijlage 2 (Ecologisch onderzoek), ten onrechte totaal voorbijgegaan wordt aan de wettelijke voorschriften in de Verordening Romte Fryslân (§ 7.1.1 sub 3 en § 7.2.1 t/m § 7.2.3), volgens welke nieuwe planologische ontwikkelingen niet mogen leiden tot significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het leefgebied van de dieren in het weidevogelkansgebied, waar ■ onderdeel van is, en de NNN-gebieden Nevengeul van de Grêft en Botmar op resp. 30 en 135 m afstand van ■. Ook moet conform Verordening Romte Fryslân (VRF, Regel 7.2.2) voldoende openheid en rust worden gehandhaafd in het weidevogelkansgebied, waar het plangebied onderdeel van is (Toelichting 5).

6. Bossingel

_____ is van mening dat de vereisten voor de bossingel rond het plangebied niet voldoende duidelijk zijn weergegeven. Ons inziens moet in Regel 1.25 Groeninrichtingsplan staan dat de beplantingszone rond het zuidelijke deel 10 meter breed moet zijn en rond het noordelijke deel 5 meter breed, conform de plantekening (Figuur 5), naast de eis dat de beplantingszone 'in overeenstemming met de Handleiding aanleg en onderhoud van bossingels rond bedrijven in het buitengebied van Boarnsterhim' moet zijn (Toelichting 6).

7. Bedrijfshinder (§ 4.4)

De agrarische ondernemers in het gebied worden in toenemende mate belemmerd in hun bedrijfsvoering door overlast van licht, geluid, verkeer en watervervuiling en doordat gasten van _____ zich ongeoorloofd, met of zonder hond of in groepen, op hun percelen begeven en daarbij weidevogels en landbouwhuisdieren verstoren en gras vertrappen. Omwonenden hebben in toenemende mate last van licht- en geluidshinder en verkeers- en parkeeroverlast.

8. Conclusie

Het sterk toegenomen bebouwd oppervlak, ontoereikende afvalwaterzuivering, ontoereikende groenzone, toegenomen verkeersbewegingen, lichtoverlast, geluidoverlast en overlast door gasten, hebben een negatief effect op het weidevogelkansgebied en de aangrenzende NNN-gebieden (nevengeul van de Grêft en Botmar) en de agrarische ondernemers in het gebied worden in toenemende mate belemmerd in hun bedrijfsvoering.

Om alle bovengenoemde redenen zijn wij van mening dat in het bestemmingsplan geen mogelijkheid moet worden opgenomen voor welke verdere uitbreiding van bebouwing, aantal gasten en extra recreatieve activiteiten in het plangebied dan ook.

Hoogachtend,

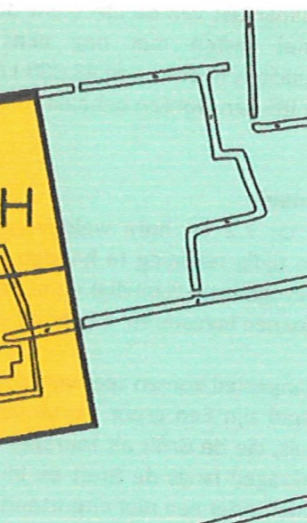

karakter van het bedrijf veranderen van overwegend zeilschool
 (per week wisseling van groepen), naast 5 stacaravans in particulier
 bedrijf met een vele malen sterkere bedrijfsdynamiek: jaarrond dagelijks
 ronds veel lichtoverlast van de 12 chalets en de geplande toekomstige
 geluids- en lichtoverlast in het weekend van grote evenementen.

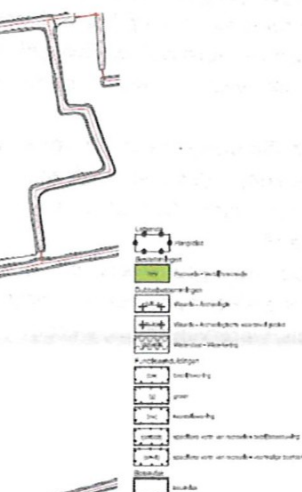
Peen 1 sinds 1998			
Toename m ²	Totaal m ²	+ %	Bron
	± 1000		Plankaart 1998
± 400	1380	+40%	pag. 23 en plankaart 2023
1330	2710	+170%	Plankaart 2023
150	2860	+185%	Regels 3.2.4 c*
50	2910	+190%	Regels 3.2.4.e*
100	3010	+200%	Pag. 22, Regels 3.4.a.1* **
138	3148	+215%	4.2 pag. 23 **
690	3700	+270%	4.8 pag. 30 **

grote bouwvlak gepland, ten koste van ruimte voor parkeren en

10% c.q. 50% toegestane toename van het oppervlak van de

Figuur 1. Plangebied 1998

Figuur 2. Plangebied 2023

Als groepsaccommodaties nog 138 m² groter mogen is de toename ten opzichte van 1998 + 215%
Als groepsaccommodaties nog 690 m² groter mogen is de toename ten opzichte van 1998 + 270%

Bedrijfswoning, bijgebouw en kantoor, samen 300 m², zijn gepland buiten het grote bouwvlak. De geplande 438 m² (bij 10%) of zelfs 990 m² (bij 50%) toename van bebouwd oppervlak op het zuidelijk deel van het plangebied, gaat uiteraard ten koste van de ruimte voor **parkeren en recreëren**, die nu al regelmatig te klein is, waardoor auto's op de Peansterdyk moeten parkeren.

Het is vreemd dat het ontwerp bestemmingsplan de mogelijkheid opent om het kantoor bij de bedrijfswoning te situeren (Regel 3.4.a.1), omdat het doel immers was om de beheerder meer privacy te geven.

De enorme reeds gerealiseerde en nog geplande toename van het bebouwde oppervlak op Pean 1 en het parallel daaraan toegenomen en nog geplande toename van het aantal gasten en personeel heeft uiteraard grote gevolgen voor het plangebied en haar omgeving: waterhuishouding, infrastructuur, natuur, landschap, flora, fauna en bedrijfsvoering van agrariërs op aanpalende percelen.

Toelichting 3. Waterhuishouding

Ondanks het feit dat het aantal gasten sinds 1998 is vervelvoudigd, door vergroting van de huisvestingscapaciteit en de verandering van seizoensgebonden zeilschool naar jaarrond verhuur van recreatiewoningen en groepsaccommodaties, wordt het afvalwater nog steeds gezuiverd in een IBA. Het effluent van de IBA wordt geloosd in de vaart van de buur-ondernemer aan de oostzijde van het plangebied. Door onvoldoende capaciteit van de huidige IBA is er nu al regelmatig sprake van stankoverlast. Bovendien levert dit afvalwater een onacceptabel groot gezondheidsrisico op voor de landbouwhuisdieren van de buur-ondernemer en het wild.

Bij volledige bezetting, die met name in het zomerseizoen te verwachten is, zullen, als deze plannen worden gerealiseerd, op Pean 1 ca 200 personen verblijven: 112 cursisten, 30-40 instructeurs, 4 gezinsleden beheerder, 60 huurders, ca 10 personeelsleden. De capaciteit van de IBA dient dan een capaciteit te hebben van minimaal 30.000 L/dag (200 × 150L). Als het aantal gasten met nog eens 50% toeneemt (§ 4.8, pag. 30) moet de waterzuiveringsinstallatie zelfs een capaciteit hebben van 45.000 L/dag (300 × 150L). Wij betwijfelen of een dergelijk grote zuiveringscapaciteit nog met een IBA kan worden behaald.

Toelichting 4. Ecologie (Soortbescherming)

Verordening Romte Fryslân art. 7.1 en 7.2 en nota weidevogels van de provincie Fryslân Art. 6.1.5 verplicht gemeenten om in ruimtelijke plannen tijdig rekening te houden met het effect van de ingreep op rust, ruimte en aantasting van het leefgebied in weidevogelkans-gebieden en in de directe omgeving van NNN-gebieden, terwijl Rijk, provincie en gemeenten juist vele miljoenen investeren in behoud en versterking van deze gebieden.

In de zeer nabije omgeving van het plangebied komen zeer veel soorten voor die door de Natuurbeschermingswet en de Vogel- en Habitatrichtlijn beschermd zijn. Een groot aantal van deze dieren geniet zelfs jaarrond bescherming, waaronder de water- en meervleermuis, die de Grêft als fourageergebied hebben, ransuil, otter, roerdomp, lepelaar, en ijsvogel, die voorkomen in de rietkragen langs de Grêft en in de nevengeul van de Grêft, de weidevogels in de aanpalende weilanden, etc. waarvan hieronder een niet uitputtende opsomming volgt.

(Beschermd) diersoorten op en rond [] (geen volledige opsomming)

Aanwezige beschermde (weide)vogels (vogelrichtlijn: jaarrond beschermd en bijlage I (cursief)):

- *Blauwborst*, boerenzwaluw, *bruine kiekendief*, buizerd, gele kwikstaart, grote bonte specht, *grote zilverreiger*, *rosse grutto*, heggenmus, huismus, huiszwaluw, *ijsvogel*, kerkuil, *kwartel*, *lepelaar*, *ooievaar*, ransuil, steenuil, roerdomp, spreeuw, torenvalk, visdief, *zwarte stern*, kievit, koekoek, scholekster, tureluur, watersnip, veldleeuwierik, zangvogels. *
- **Aanwezige watervogels (Vogelrichtlijn bijlage I cursief, rode lijstsoorten dikgedrukt):**
 - Wilde eend, krakeend, **slobeend**, **tafeleend**, **kuifeend**, fuut, waterhoen, waterral, meerkoet, **zomertaling**, **wintertaling**, *aalscholver*, *grauwe gans*, Canadese gans
- **Aanwezige beschermde zoogdieren***
 - Bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, dwergvleermuis, egel, grootoorvleermuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, laatvlieger, meervleermuis, noordse woelmuis, otter, ree, rosse vleermuis, rosse woelmuis, veldmuis, vos, waterspitsmuis, watervleermuis, wezel;

- **Aanwezige beschermde amfibieën en reptielen***

- Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, grote modderkruiper, heikikker, kleine watersalamander, meerkikker, rugstreeppad, ringslang

* Bronnen: Natuurbeschermingswet bijlage I, Vogelrichtlijn art. 1, Habitatrichtlijn bijlage IV, Verdrag van Bern bijlage II, Verdrag van Bonn bijlage I, Rapport Broedvogels Âlde Feanen en omgeving 2016 (Botmar en Eilân); ADD pilot dubbeldoelgronden; Natuurdoelanalyse Âlde Feanen Provinsje Fryslân 2023; eigen waarnemingen; <https://www.weidevogelfilm.nl/>

Toelichting 5. Ecologie (Gebiedsbescherming)

Het plangebied is een voormalig boerenerf, in het hart van het Lege Midden. Het grenst aan het grootste stiltegebied van Fryslân, de Wide Ie, ligt op 30 meter afstand van NNN-gebied de nevengeul van de Grêft en 135 meter afstand van NNN-gebied de Botmar. Bovendien is het plangebied onderdeel van weidevogelkansgebied Âldeboarn-de Deelen. De provincie steekt vele miljoenen in het Natuurbeheerplan 2023, gebiedsproces Âldeboarn-De Deelen, de Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw (RNIL) en het Aanvalsplan Grutto.

Figuur 3. Stiltegebied (bruin), NNN-gebieden (Ecologische Hoofdstructuur) (groen) waar [redacted] aan grenst, en Weidevogelkansgebieden (gearceerd) waar het onderdeel van is

Verordening Romte Fryslân 2014

7.1 Ecologische hoofdstructuur

7.1.1

3. Een ruimtelijk plan dat betrekking heeft op gronden nabij de ecologische hoofdstructuur kan nieuwe, niet-agrarische activiteiten en ontwikkelingen mogelijk maken, mits die niet leiden tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de ecologische hoofdstructuur.

7.2 Natuur buiten de Ecologische hoofdstructuur

7.2.2

Een ruimtelijk plan voor landelijk gebied dat betrekking heeft op gronden die gelegen zijn in of grenzen aan gebieden die op de kaart Weidevogelbieden zijn aangewezen als weidevogelkansgebieden of weidevogelparels, voorziet in een regeling waarmee voldoende openheid en rust van die gebieden wordt gehandhaafd, met dien verstande dat de agrarische productiefunctie inclusief de ontwikkelingsmogelijkheden van bestaande agrarische bedrijven zijn toegestaan.

7.2.4

Van artikel 7.2.1 en artikel 7.2.2 kan worden afgeweken voor een **noodzakelijke ruimtelijke ingreep van openbaar belang**, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

- a. de natuurwaarden worden afgewogen ten opzichte van de ruimtelijke ingreep;

Het Rijk en de provincie Fryslân spenderen vele miljoenen aan bescherming en versterking van het Natuur Netwerk Nederland en de weidevogelkansgebieden, gebiedsontwikkelingsplan Âldeboarn-De Deelen, Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw (RNIL) en het Aanvalsplan Grutto. En ondernemers rond [redacted] doen hun uiterste best om de leefomstandigheden voor weidevogels te optimaliseren. De ontwikkelingen op [redacted] staan haaks op al deze inspanningen en doen ze deels teniet, volledig tegen alle wettelijke voorschriften in.

In tegenstelling tot bovengenoemde wettelijke voorschriften heeft het sinds 1998 sterk toegenomen bebouwd oppervlak op [] met ca 170% en het sterk toegenomen aantal gasten jaarrond, al geleid tot een onaanvaardbare aantasting van het leefgebied van de fauna, inclusief de weidevogels.

5.1 Lichtoverlast

De 12 chalets op het noordelijke deel van het plangebied veroorzaken een onaanvaardbare overlast in de avonduren door lichtoverlast op de Grêft en in de omringende weilanden (zie Foto's 1 en 2), mede omdat meerdere chalets in of half buiten de wettelijk voorgeschreven bossingel staan (Foto 3) en omdat geen van de chalets beschikt over verduisterende raambedekking en de terrasverlichting tot laat in de avond of zelfs de hele nacht aan blijft staan. De nieuwe lantaarns langs de toegangsweg en de onlangs geplaatste felle lichtspot die het 'tot ziens'-bord en de omliggende bomen aanlicht, leiden nog tot extra lichtverstoring (Foto 4).

Tijdens de grote feesten en partijen voor honderden gasten (ongoorloofd volgens dit ontwerp bestemmingsplan) in weekenden, is sprake van enorme lichtoverlast, door gebruik van grote discolampen en schijnwerpers in de buitenlucht, zowel op de Grêft als in de omringende weilanden (foto 5 en 6). Dit verstoort nachtdieren op ongeoorloofde wijze en is bovendien volledig in tegenstelling met de doelstellingen in de Omgevingsvisie Fryslân 2020, pag. 57 : *'We stimuleren dat de lichtuitstraling van lichtbronnen in en buiten gebieden met volop duisternis beperkt wordt en blijft'* (Bijlage 2)

Foto 1. Chalet Iisfûgel met terrasverlichting.

Foto 2. Chalets aan de Grêft met binnen- en buitenverlichting.

Foto 3. Chalets aan Noordzijde, buiten bossingel met Iisfûgel uit Foto 1 hier rechts afgebeeld.

Foto 4. 'tot ziens'-bord halverwege de uitrit, pal naast de Grêft.

Foto 5. Flyboardartiest op de Grêft, sept. 2023

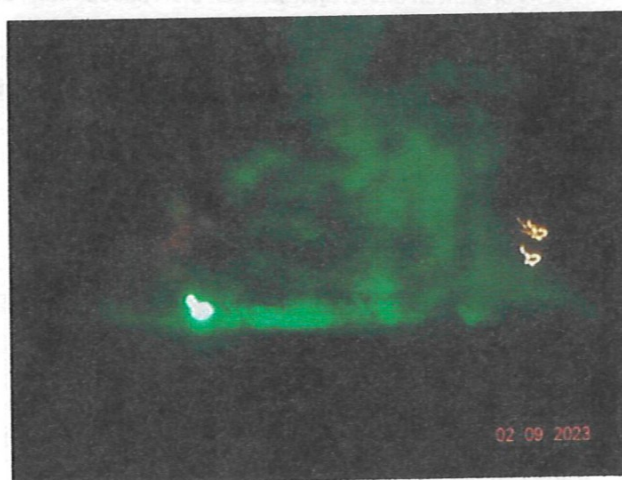

Foto 6. Discolicht om 0.30 uur bij Jister

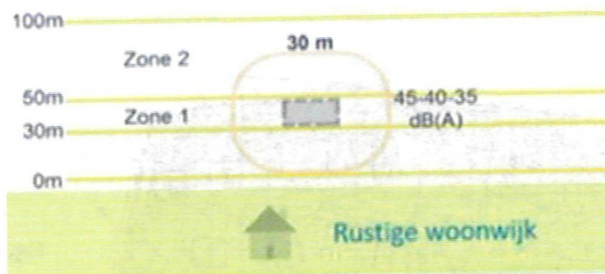
5.2 Geluidsoverlast

Het plangebied grenst aan het grootste stiltegebied van Fryslân, waar het geluidsniveau altijd < 40 dB moet zijn.

Het plan ligt in omgevingstype 1: rustige woonwijk, waar de volgende geluidseisen gelden:
30 m buiten het plangebied mag het geluid dus niet harder zijn dan:

07.00 – 19.00	45 dB
19.00 – 23.00	40 dB
23.00 – 07.00	35 dB

Figuur 4. Geluidseisen in rustige woonwijk

Desondanks is er regelmatig sprake van ongeoorloofde geluidsoverlast door gebruik van versterkte muziek buiten, zowel overdag als om 1 à 2 uur 's nachts. Op de Grêft is sprake van ongeoorloofde verstoring van nachtdieren, door

evenementen buiten, bij de Jister of bij de waterlodges, o.a. met harde discomuziek, vuurwerk en het optreden van Flyboard-artiesten om 12 uur 's nachts (filmpje 7).

IMG_0697.MOV

Filmpje 7. Harde discomuziek en discolicht om 0.42 uur (150 m afstand)

5.3 Aanwezigheidsoverlast

Omdat er op het gebied van [REDACTED] weinig of geen recreatiemogelijkheden zijn, begeven huurders van recreatiewoningen en gebruikers van de groepsaccommodaties zich op de toegangswegen en betreden ongeoorloofd omringende weilanden, met of zonder honden, om te vliegen of te 'fierljeppen'.

Bijna dagelijks begeven groepen SUP-pers van [REDACTED] zich ongeoorloofd in NNN-gebied de nevengeul van de Grêft, met verstoring van de daar levende fauna tot gevolg.

Tijdens bruiloften en partijen worden o.a. rookbommen afgestoken, die de hele Grêft kleuren (Foto 8).

Deze verstoringen komen bovenop de verstoring die toch al plaatsvindt door het jaarrond sterk toegenomen aantal verkeersbewegingen op de toegangswegen en sinds enkele jaren de jaarrond aanwezigheid van een groot aantal gasten op het terrein van [REDACTED] zelf.

Foto 8. Rookbom over de Grêft, hinder voor scheepvaart.

Toelichting 6. Bossingel

Figuur 5. Plangebied 2023

In § 5.3 sub 7 staat dat *'rond het erf een groenzone is aangegeven die in de bestaande situatie al is voorzien van opgaande en afschermende beplanting'*.

In de plantekening staat weliswaar een vrijwel aaneengesloten bossingel ingetekend die 10 meter breed is op het zuidelijk deel en 5 meter breed op het noordelijk deel, maar in werkelijkheid voldoet de huidige beplantingszone in geen enkel opzicht aan de plantekening en de wettelijke vereisten.

Aan zuid- en oostzijde is maar één enkele bomenrij aanwezig, in plaats van 3-5 rijen en de opgaande onderbeplanting vormt geen afschermend geheel, maar bevat op meerdere plaatsen grote gaten. Aan de noordzijde staan enkele huisjes in en gedeeltelijk buiten de bossingel (foto 8-13).

Foto 8. Ontbrekende bossingel zuidzijde

Foto 9. Bomenrij zonder ondergroei zuidzijde

Foto 10. Ontbrekende bossingel oostzijde

Foto 11. Ontbrekende bossingel oostzijde

Foto 12. Met name het middelste chalet reikt tot over de sloot en staat gedeeltelijk buiten de bossingel. Bij de andere twee chalets is de bossingel veel te dun om als afschermende groenstrook te dienen.

Foto 13. Luchtfoto van de noordzijde, hier onderaan afgebeeld. Hierop is duidelijk te zien dat het middelste chalet (Sweltsje) tot over de sloot reikt en gedeeltelijk buiten de verplichte bossingel staat (foto website [redacted]-buiten, 2022-03-01). Ook kan hieruit worden opgemaakt dat van de oorspronkelijk ingetekende 19 bomen aan de erfgrens er hooguit 9 zijn overgebleven.

Om bovenstaande redenen moet ons inziens in Regel 1.25 Groeninrichtingsplan, staan dat de beplantingszone rond het zuidelijk plangebied 10 meter breed moet zijn en 5 meter breed rond het noordelijk plangebied. Daar moet ons inziens de eis aan toegevoegd worden dat de beplantingszone *'in overeenstemming met de Handleiding aanleg en onderhoud van bossingels rond bedrijven in het buitengebied van Boarnsterhim'* moet zijn.

Doel	Natuurwaarden in het agrarische gebied behouden en herstellen. Realisatie van vitale wildevoegelpopulaties in Fryslân, waarbij de Grutto als gidssoort fungeert (streekt: 10.000 broedparen in 2020).
Toelichting	Voor herstel van de natuurwaarden in het agrarisch gebied is een integrale aanpak nodig die door de agrarische sector wordt gedragen. Natuurindusief boeren levert veel natuurwint op. In dat kader streven we voor verschillende leefgebieden van soorten naar de optimale wijze van beheer. Voor wildevogels is het verder belangrijk dat voldoende openheid en rust in wildevoegelpopulaties aanwezig zijn. Ook water, zowel kwantitatief als kwalitatief, is cruciaal voor verbetering van natuurwaarden. De natuurgebieden die buiten het NNN liggen, dragen bij aan de samenhang tussen natuurgebieden en landschappelijke kwaliteit. Wanneer de totale omvang aan natuurgebieden buiten het NNN in stand blijft en natuurkwaliteiten per saldo behouden blijven, kan "gedooven" worden met deze gebieden.
Acties	Via het subsidiearsel voor agrarisch natuur- en landschapbeheer stimuleren we agrarisch natuurbeheer door boeren. Samen met agrarische collectieven zoeken we voor vier leefgebieden (vield, akker, natte- en droge doordring) via de werkwijze van lerend beheer naar een effectieve inpassing van het natuurbeheer in de agrarische bedrijfsvoering. We gaan na of onze inzet ten aanzien van natuurindusief landbouw kan worden verbonden aan de kweekbare soorten van Fries belang. Via aanvullend wildevoegelpolitiek willen we vitale wildevoegelpopulaties realiseren. Voldoende openheid en rust in de wildevoegelpopulaties zijn daarvoor belangrijk. Op programmaniveau en in de Omgevingsverordening regelen we dat noodzakelijke ruimtelijke ingrepen die, na afweging van belangen, rust en openheid in wildevoegelpopulaties aanpakten door de initiatiefnemer worden gecompenseerd, compensatie richt zich op kwaliteit (aantal gruttopparen) of kwantiteit (aantal ha). Het gaat hier om ontwikkelingen als verstedelijking (nieuwe woonbebouwing, bedrijventerrein e.d.), aanleg van zonnepanelen, wegen, verduurings, fietspaden en van boomplantingen. Uitgezonderd zijn ontwikkelingen bij bestaande agrarische bedrijven, ind. bijbehorende recreativiteiten. De agrarische functie zorgt namelijk voor openheid en rust in wildevoegelpopulaties.
Doel	Jaarlijkse vermindering van gewaschade door ganzen, in combinatie met instandhouding van ganzensoorten.
Toelichting	De provincie heeft een internationale verantwoordelijkheid voor instandhouding van ganzensoorten die in grote aantallen Fryslân aanbrengen. Tegelijkertijd onderkennen we de schade die ganzen op landbouwgronden veroorzaken. Met de Friese gruttoaanpak zoeken we naar een balans tussen beschermen en beheer.
Acties	We wijzen ganzenoergebieden aan waar rust en openheid voor overwinterende ganzen gehandhaafd worden; we vergoeden de gewaschade die ganzen hierbinnen veroorzaken. Buiten de foerageergebieden stimuleren we het verjagen van ganzen met ondersteunend afschot. Voor overwinterende ganzen nemen we maatregelen om het aantal terug te brengen, waarbij instandhouding van soorten geborgd blijft. Dit werken we uit op programmaniveau en in de omgevingsverordening.

Omgevingsvisie 2020 57

Doel	Gebieden waar het echt stil is, blijven stil. Gebieden met volop duisternis, blijven donker.
Toelichting	Rust, duisternis en stille karakteristieken onze provincie en bepalen hoe het landschap wordt beleefd. Ook voor biodiversiteit en gezondheid zijn deze waarden van belang. In Fryslân liggen enkele gebieden waar het nog echt stil is en waar het 's nachts nog nageregd donker is zodat de sterrenhemel goed zichtbaar is, zoals het Lauwersmeer. We willen deze kwaliteiten behouden en zo mogelijk versterken.
Acties	We beschermen de stilte in stillegebieden door in de Omgevingsverordening regels te stellen aan functies en activiteiten in deze gebieden. We stimuleren dat de lichtuitstraling van lichtbronnen in en buiten gebieden met volop duisternis beperkt wordt en blijft. Dit doen we onder meer door het maken van afspraken met betrokken partijen.

5.7 Verbeteren en schoon houden van het milieu

Doel	Saneringsmaatregelen (zoals geluidhinder, bodemverontreiniging) oplossen en wit schoon is schoon houden.
Toelichting	Een gezonde bodem, frisse lucht, stille, schoon grond- en oppervlaktewater zijn de basisvoorwaarden voor een gezond leefmilieu. Dit is te bereiken door de nog resterende saneringsmaatregelen (geluidhinder, (water)bodemverontreiniging) op te lossen en te voorkomen dat nieuwe saneringsmaatregelen ontstaan. Veel milieudoelen voor de leefomgeving zijn in de afgelopen decennia gerealiseerd. We vinden dat minimaal aan de wettelijke milieunormen moet worden voldaan en dat bestuurlijke afspraken moeten worden gerealiseerd. Waar in een gebied mogelijkheden en draagvlak aanwezig zijn om meer ambitieuze milieunormen te realiseren, willen we deze benutten. We hanteren hiervoor een streeftermijn van 5 tot 10 jaar.
Acties	Voor de bedrijven waarvoor de provincie wettelijk bevoegd grazig is, zorgen we er bij vergoedingsovereenkomst, toezicht en handhaving voor dat minimaal aan de wettelijke milieunormen wordt voldaan. We zijn in dit verband ook alert op mogelijk nieuwe bronnen van luchtverontreiniging. De aanpak van de laatste saneringsmaatregelen waarvoor de provincie wettelijk verantwoordelijk is, wegen we af op programmaniveau.

